

บทที่ 6 อาหารไก่พื้นเมือง

ส่วนประกอบของอาหารไก่พื้นเมือง

ไก่พื้นเมืองก็เหมือนไก่อื่น ๆ ที่ต้องการอาหารที่ดี มีคุณภาพ มีโภชนะต่าง ๆ ครบถ้วนทั้งไขมัน คาร์โบไฮเดรต โปรตีน แร่ธาตุ และวิตามิน ซึ่งตามปกติจะมีอยู่พร้อมในอาหารสำเร็จรูปสัตว์ปีกทั่วไป ความต้องการโภชนะและสูตรอาหารของไก่พื้นเมืองที่อายุต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6.1-6.3

ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงแบบปล่อยลาน (ภาพที่ 6.1) ไก่จะได้รับอาหารจากธรรมชาติด้วย การเตรียมอาหารเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงแบบนี้อาจไม่ต้องใช้อาหารที่ประกอบด้วยวัตถุดิบหลากหลายชนิด คงใช้วัตถุดิบหลัก ๆ เช่น ข้าวเปลือก ปลายข้าว หรือรำละเอียด ซึ่งเป็นอาหารที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังหรือหว่านให้กินแบบเลือกกินตามใจชอบหรือตามความสามารถแต่ละตัว

ถ้าเลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบขังคอก (ภาพที่ 6.2) ผู้ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบนี้จำเป็นต้องเพิ่มเติมวัตถุดิบต่าง ๆ ในสูตรอาหาร เพื่อให้มีระดับโภชนะในอาหารครบถ้วน เช่น ใช้ข้าวโพดป่น กากถั่วเหลืองป่น กระถินป่น ปลายข้าว ปลายข้าว และเกลือป่น ฯลฯ ประกอบเป็นสูตรอาหารตามตารางที่ 6.1-6.3 หรืออาจปรับเปลี่ยนไปบ้างตามความเหมาะสม

ภาพที่ 6.1 การให้อาหารไก่แบบปล่อยลาน

ที่มา: ชาญณรงค์ สุหงษา (ม.ป.ป.)

ภาพที่ 6.2 การให้อาหารไก่แบบขังคอก
ที่มา: ไทยเนติฟชิกแก่นคือทคอม (ม.ป.ป.)

ตารางที่ 6.1 ความต้องการโภชนะและสูตรอาหารไก่พื้นเมือง อายุ 0-6 สัปดาห์

ส่วนประกอบในอาหาร	%ในอาหาร ผสม		
โปรตีน	18	ข้าวโพด	63.37
ไลซีน	0.85	รำละเอียด	10.00
เมทไธโอนีน+ซิสตีน	0.60	กากถั่วเหลือง	10.88
ทริปโตเฟน	0.17	ใบกระถินป่น	4.00
ทรีโอนีน	0.68	ปลาป่น (55%)	10.00
ไอโซลูซีน	0.60	เปลือกหอย	1.00
อาร์จินีน	1.00	เกลือ	0.50
ลูซีน	1.00	พรีมิกซ์ลูกไก่	0.25
เฟนิลอะลานีน+ไทโรซีน	1.00	รวม	100
ฮีสติดีน	0.26		
เวอรีน	0.62		
ไกลซีน+เซอรีน	0.70		
พลังงานใช้ประโยชน์ได้ (กิโลแคลอรี/กก.)	2,900		
แคลเซียม	0.80		
ฟอสฟอรัส	0.40		
เกลือ	0.50		
วิตามิน+แร่ธาตุ	++		

ที่มา: บล็อกสปีดดีทคอม (2555)

ตารางที่ 6.2 ความต้องการโภชนะและสูตรอาหารไก่พื้นเมือง อายุ 7-16 สัปดาห์

ส่วนประกอบในอาหาร	%ในอาหารผสม	สูตรอาหารผสม (กก.)	
โปรตีน	15	ข้าวโพด	73.00
ไลซีน	0.60	ปลายข้าว	-
เมทไธโอนีน+ซิสตีน	0.50	รำละเอียด	5
ทริปโตเฟน	0.14	ใบกระถิน	4
ทรีโอนีน	0.57	กากถั่วเหลือง 44%	12.25
ไอโซลูซีน	0.50	ปลาป่น 55%	3
อาร์จินีน	0.83	เปลือกหอยป่น	1
ลูซีน	0.83	ไคแคลเซียมฟอสเฟต 18%P	1
เฟนิลอะลานีน+ไทโรซีน	0.83	เกลือป่น	0.5
ฮีสติดีน	0.22	พรีมิกซ์	0.25
เวอรีน	0.52	รวม	100
ไกลซีน+เซรีน	0.58		
พลังงาน (M.E Kcal/Kg)	2,900		
แคลเซียม	0.70		
ฟอสฟอรัส	0.35		
เกลือ	0.50		

ที่มา: บล็อกสปีดคือทคอม (2555)

ตารางที่ 6.3 ความต้องการโภชนะและสูตรอาหารไก่พื้นเมือง อายุ 17-26 สัปดาห์

ส่วนประกอบในอาหาร	%ในอาหารผสม	สูตรอาหารผสม (กก.)	
โปรตีน	12	ข้าวโพด	76.00
ไลซีน	0.45	รำละเอียด	10.00
เมทไธโอนีน+ซิสตีน	0.40	กากถั่วเหลือง	7.25
ทริปโตเฟน	0.11	ใบกระถิน	4
ทรีโอนีน	0.37	เปลือกหอยป่น	1
ไอโซลูซีน	0.40	ไคแคลเซียมฟอสเฟต 18%P	1
อาร์จินีน	0.67	เกลือป่น	0.25
ลูซีน	0.67	พรีมิกซ์	0.50
เฟนิลอะลานีน+ไทโรซีน	0.67	รวม	100
ฮิสติดีน	0.17		
เวอรีน	0.41		
ไกลซีน+เซรีน	0.47		
พลังงาน (M.E. Kcal/Kg)	2,900		
แคลเซียม	0.60		
ฟอสฟอรัส	0.30		
เกลือ	0.50		

ที่มา: บล็อกสปีดดีทคอม (2555)

การให้อาหารไก่พื้นเมือง

โดยหลักการแล้ว อาหารไก่พื้นเมืองระยะ 0-2 สัปดาห์ ควรให้อาหารไก่เล็กสำเร็จรูป ซึ่งเป็นอาหารป่น เพื่อลูกไก่จะได้เติบโตแข็งแรงเร็วขึ้น ถ้าเลี้ยงแม่ไก่ร่วมกับลูกไก่ แม่ไก่ก็จะได้รับอาหารคุณภาพสูงนี้ไปด้วย ทำให้ร่างกายฟื้นคืนสภาพเร็วขึ้น เมื่อลูกไก่อายุครบ 2 สัปดาห์ ควรแยกแม่ไก่ออกจากลูกไก่ให้เด็ดขาด เพื่อแม่ไก่จะได้เตรียมตัวเพื่อการออกไข่รุ่นต่อไป อาหารไก่เล็กระหว่าง 2-6 สัปดาห์ที่เหลือ ก็คงเป็นอาหารสำเร็จรูปป่นสูตรดังกล่าวต่อไป

เมื่อไก่อายุ 7-16 สัปดาห์ ไก่ต้องการระดับโภชนะในอาหารลดลง สามารถใช้หัวอาหาร หรืออาหารไก่เล็กผสมวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเลี้ยงได้ ถ้าสามารถแยกไก่รุ่นเหล่านี้ออกจากไก่ใหญ่ได้

การให้อาหารแบบพืฉีพัตัน เพื่อให้มีไก่รุ่นมีโภชนะครบถ้วนตามความต้องการ จะเป็นผลดีต่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของไก่รุ่นเหล่านี้มากยิ่งขึ้น

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในชนบทจะเป็นการเลี้ยงเพื่อรับประทานในครัวเรือน ไก่พื้นเมือง อายุ 17 สัปดาห์ขึ้นไป ส่วนใหญ่จะปล่อยให้ไก่หาอาหารกินเองตามธรรมชาติ โดยให้ค้ำยเชื้ออาหารตามพื้นดินหรือในแปลงหญ้า ส่วนรำ ปลายข้าว ข้าวเปลือก หรืออาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ด จะให้กินก่อนเข้าโรงเรือนในตอนเย็น

แต่สำหรับผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองที่ต้องการให้ไก่พื้นเมืองเจริญเติบโตเร็ว ขายได้ราคาดี ควรให้อาหารที่มีคุณค่าครบถ้วนตามสูตรข้างต้น หรือ อาจใช้หัวอาหารไก่หรือเป็ด ที่มีโปรตีน 35 เปอร์เซ็นต์หรือมากกว่า มาผสมกับปลายข้าวและรำ ในอัตราส่วน 1 : 1 : 2 (หัวอาหาร 1 ส่วน ปลายข้าว 2 ส่วน รำ 2 ส่วน) ให้ไก่ใหญ่และไก่พันธุ์กิน ก็สามารถประหยัดเวลาและค่าอาหารไปได้มาก

ในอาหารไก่ใหญ่เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร เกษตรกรสามารถใช้พืชเสริม เช่น ใบมันสำปะหลังแห้ง ใบกระถินแห้ง หยวกกล้วยบดหมัก ต้นสาकुสด กากมะพร้าวสด พืชสดหรือหญ้าสดบด ผสมรำ หรืออาหารไก่ ฯลฯ ให้กินในระหว่างมื้อในไก่ที่เลี้ยงแบบขังคอก หรือกินในตอนเย็นในไก่ที่เลี้ยงแบบปล่อย เพื่อประหยัดค่าอาหารขึ้นอีก (ภาพที่ 6.3-6.5)

ภาพที่ 6.3 อาหารไก่จากหยวกกล้วยบดหมัก

ที่มา: เกษตรพอเพียงดี้อทคอม (2556)

ภาพที่ 6.4 อาหารเสริมไก่จากต้นสาकु
ที่มา: มณฑิเยร อินทรวีเศษ (2555)

ภาพที่ 6.5 การให้อาหารเสริมแก่ไก่จากหญ้าสดโดยปล่อยให้จิกกินเอง
ที่มา: รักบ้านเกิดคือทคอม (2554)